

Гелбутівський М.О., Філіпенко А.В., здобувачі вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Слободська І.А., старший викладач

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ АДАПТАЦІЇ АВІАЦІЙНОГО ТРАНСПОРТУ УКРАЇНИ ДО СТАНДАРТІВ ЄС

Конвергенція авіаційного транспорту до стандартів Європейського Союзу є важливим етапом у розвитку авіаційної галузі України. Цей процес передбачає впровадження європейських стандартів безпеки, екології, технічного обслуговування та експлуатації повітряних суден. Здійснення такої адаптації вимагає відповідних правових норм та регуляторних документів, які б забезпечували безпеку та якість авіаційних послуг у відповідності до європейських стандартів.

Актуальність наукових досліджень проблеми державного регулювання процесів конвергенції авіаційного транспорту України до ЄС підтверджена у Національній транспортній стратегії України на період до 2030 року [1] та проекті Плану відновлення України [2].

Указом Президента України від 21.04.2022 № 266/2022 створена Національна рада з відновлення України від наслідків війни, основним завданням якої є «розроблення плану заходів з післявоєнного відновлення та розвитку України, який, зокрема, передбачатиме відновлення і розбудову транспортної, медичної, соціальної, комунальної, виробничої інфраструктури та житла, інфраструктури енергетики, зв'язку, військової інфраструктури і військово-промислового комплексу, структурну модернізацію та перезапуск економіки, заходи з подолання безробіття, підтримки сімей з дітьми, вразливих верств населення, осіб, які опинилися у складних життєвих обставинах внаслідок війни, відновлення та збереження об'єктів культурної спадщини» [3].

Семеній Р. визначає, що державне управління діяльністю авіаційного транспорту здійснюється шляхом проведення та реалізації економічної (податкової, фінансово-кредитної, тарифної, інвестиційної) та соціальної політики, включаючи надання дотацій на пасажирські перевезення [4].

У документі Міжнародної організації цивільної авіації визначені механізми державної підтримки міжнародного авіаційного транспорту (перехресне субсидування; залік експлуатаційних втрат; надання капіталу; гранти; гарантії; позики або страхування на пільгових умовах; захист від банкрутства; відмова від стягнення належних сум; забезпечення нормального прибутку від інвестованих державних коштів; податкові пільги або звільнення від сплати податків; компенсація фінансового тягаря, покладеного органами державної влади; доступ на некомерційній

основі до засобів аеронавігації, палива, наземного обслуговування, безпеки, комп'ютерних систем резервування, розподілу слотів або інших супутніх засобів та послуг, необхідних для функціонування повітряних перевезень) [5].

Взагалі методи державного регулювання процесів конвергенції авіаційного транспорту України до ЄС – це способи впливу держави на сферу надання послуг авіаційного транспорту, інфраструктуру ринку, некомерційний сектор з метою створення умов їх ефективного функціонування відповідно до напрямків державної економічної політики.

В умовах війни та повоєнного відновлення економіки неможливе повернення до звичних підходів і методів державного регулювання. Необхідно виробити стратегію протистояння, захисту, збереження і розвитку України в умовах воєнної загрози, сусідства з агресором.

Одним із найважливіших досягнень у процесі конвергенції українського авіаційного транспорту до ЄС є приєднання до Спільного авіаційного простору (далі – САП). Україна та ЄС підписали Угоду про САП 12.10.2021 р. в рамках 23-го саміту Україна – ЄС в Києві. Європейський САП – це двостороння угода між ЄС і третіми країнами для встановлення спільних стандартів безпеки та лібералізації ринкових відносин у сфері авіації [6]. По суті, САП – це зона вільної торгівлі для авіації. Ця угода базується на принципі прийняття країною всього законодавства ЄС у сфері цивільної авіації, зокрема щодо безпеки польотів, захисту пасажирів, відповідальності авіаперевізників за перевезення, захисту навколишнього середовища, конкуренції та державної допомоги. Для України це конкретний і цільовий напрям інтеграції до ринку ЄС згідно з його стандартами [7].

Під час повоєнного відновлення України необхідно впроваджувати нові методи державного регулювання процесів конвергенції авіаційного транспорту до ЄС, наприклад: запровадження повітряного простору вільних маршрутів; розвиток інституту уповноваженого економічного оператора; трансформація традиційних аеропортів у екосистеми; використання цифровізації, сучасних технологій управління повітряним рухом, біометрії, штучного інтелекту, електронного документообігу.

Отже, відповідне державне регулювання та реформування авіаційної галузі України є важливим кроком до європейської інтеграції країни, що позитивно відобразиться на економічному, соціальному та політичному розвитку України в цілому.

Література

1. Про схвалення Національної транспортної стратегії України на період до 2030 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/430-2018-%D1%80#Text>.

2. Проект Плану відновлення України. URL: [https:// www.kmu.gov.ua/storage/ app/ sites /1/ recoveryrada/ ua / restoration -and- development- of-infrastructure. pdf](https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/recoveryrada/ua/restoration-and-development-of-infrastructure.pdf).

3. Питання Національної ради з відновлення України від наслідків війни. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266/2022#Text> (дата звернення: 20.04.2023).

4. Семеній Р. Державне регулювання цивільної авіації в Україні. URL: <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/409> (дата звернення: 20.04.2023).

5. Overview of regulatory and industry developments in international air transport. URL: [https://www.icao.int/Meetings/a39/Documents/ Overview_of_Regulatory_and_Industry_Developments_in_International_Air_Transport.pdf](https://www.icao.int/Meetings/a39/Documents/Overview_of_Regulatory_and_Industry_Developments_in_International_Air_Transport.pdf) (дата звернення: 20.04.2023).

6. Милян О.С. Відповідність національних аспектів регулювання в системі цивільної авіації до європейських стандартів в розрізі укладення Угоди про спільний авіаційний простір. URL: http://www.rusnauka.com /8_ NMIV _2013/ Economics/2_131591.doc.htm (дата звернення: 20.04.2023).

7. «Acquis ЄС у сфері цивільної авіації та перспективи адаптації законодавства України у світлі підписання та набуття чинності Угоди про спільний авіаційний простір між Україною та ЄС». URL: <https://just.odessa.gov.ua/files/upload/files/201410280000001572.doc> (дата звернення: 20.04.2023).

УДК 340:351:354.81(043.2)

Гончарук О.О., здобувач вищої освіти
першого (бакалаврського) рівня,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна
Науковий керівник: Поліщук І.В., старший викладач

ЗМІСТ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ В ГАЛУЗІ ТРАНСПОРТУ

Одним із важливих напрямів розвитку держави є ефективне регулювання у сфері транспорту, транспортною системою та її інфраструктурою. Забезпечення ефективності та своєчасності діяльності всіх видів транспорту виступає основними елементами створення сприятливих умов для повноцінного функціонування економіки. В Україні, як і в багатьох розвинених країнах світу, транспорт є однією із ключових галузей народного господарства, яка формує виробничу та соціальну структуру. Розвиток транспорту визначає рівень конкурентоспроможності держави та дозволяє зміцнити фінансову стійкість економічних суб'єктів та держави загалом. У зв'язку із цим державне регулювання підтримки та розвитку транспорту є одним із пріоритетних на шляху до побудови стратегічних напрямів розвитку країни [1, с. 108].